

Nr 78.

Av herr **Åqvist**, *angående ökat skydd för enskilda företags pensionsfonder.*

När ett enskilt företag nått därhän, att de för företagets stabilitet nödvändiga fonderingarna och avskrivningarna gjorts, torde frågan om beredande av pension i en eller annan form åt den vid företaget anställda personalen, såväl tjänstemän som arbetare, så snart ske kan, upptagas till prövning. Åtskilliga företag äga redan större eller mindre pensionsfonder, avsatta under bättre konjunkturer, till fromma för de anställda. Åtskilliga företag hava — ej minst under senare år — vidtagit åtgärder för pensionering av sin personal genom dennas kollektiva eller individuella inlösning i pensionsinrättning (exempelvis Sveriges privatanställdas pensionskassa). Välfärdsinrättningar av andra slag, exempelvis bostäder för pensionerade, torde ock finnas med samma syfte. Flertalet företag torde dock ännu sakna organisation för ordnandet av de anställdas pensionering. I annat sammanhang ämnar jag uti motion om åtgärder för ungdomsarbetslöshetens minskande genom överårigas ersättande med yngre arbetskraft framkasta förslag om åläggande för sådana företag att i viss utsträckning och under vissa förutsättningar vidtaga åtgärder i förevarande syfte. Skulle denna min motion vinna riksdagens bifall, komme antalet pensionsfonder att inom kort tid visa kraftig stegring, och sammanlagda beloppet, som dessa nya fonder skulle representera, bliva så stort, att det icke utan skäl skulle kunna sägas företräda ett verkligt samhällsintresse av betydande omfattning.

Men — alldeles oavsett huruvida skyldigheten att avsätta medel till pensionsfonder eller eljest vidtaga åtgärder för pensionering av enskilda befattningshavare, däri inbegripna arbetare, kommer att utvidgas, synes mig redan nu förefintliga pensionsfonder böra erhålla ett kraftigare och effektivare skydd än som med nuvarande lagstiftning är fallet.

Under senare tid inträffade händelser hava aktualiserat detta krav. Nyligen har exempelvis ett av huvudstadens största industriföretag ansett sig böra tillgripa den under gynnsammare år sammanbragta pensionsfonden för sanering av bolagets allmänna affärsställning. Villigt må här erkännas, att förhållandena kunna gestalta sig så, att ett ianspråktagande av ett företags samtliga tillgångar kan vara motiverat för att rädda företaget undan fullständig ruin och därmed följande större arbetslöshet för större eller mindre antal personer. En allmän regel är här svår att angiva med full rättvisa åt alla sidor. Tillgripes å ena sidan en pensionsfond, ställes oftast ett begränsat antal personer (oftast personer utan annan källa till sitt livsuppehälle eller möjlighet att genom arbete förskaffa sig nödigt uppehälle)

utan det stöd på äldre dagar, för vilket de i fullt förlitande på lämnade utfästelser från företagens sida, inrättat sig. Å andra sidan kan måhända just pensionsfonden, avsatt genom företagsledningens fullt frivilliga avstående från en vinst, som eljest lagenligt tillkommer densamma, bliva den räddningsplanka, som hindrar den stora mängden av anställda (i regel avsevärt större än pensionärernas antal och oftast i ålder att hava oförsörjda barnskaror) från att kastas ut i arbetslöshetens elände och att öka antalet av dem, som måste ligga samhället till last. I allmänhet bör dock en redan avsatt pensionsfond vara skyddad så att den uteslutande kan tjäna sitt ändamål.

För närvarande pågår visserligen en utredning i fråga om aktiebolagslagstiftningen. Försåvitt jag har mig bekant läser den likväl ännu ej hava haft anledning taga ståndpunkt till denna fråga, och det kommer väl att dröja åratals, innan något förslag i denna riktning på denna väg hinner bli till lag. Den labilitet, som kännetecknar affärslivet i stor utsträckning under dessa tider, är enligt min mening tillräcklig grund för att göra den här ovan omförmälda frågan så aktuell, att ett säringripande för dess lösande bör ske. Något hinder synes mig ej behöva föreligga att redan nu för sig särskilt upptaga frågan om beredande av ökat skydd för enskilda företags pensionsfonder utan avvaktan på slutförandet av pågående, antagligen långvariga aktiebolagsutredning. Om ett bifall till motionen skulle leda till att den nu arbetande kommittén för aktiebolagslagstiftningens reformerande finge i uppdrag att snarast utarbeta förslag till bestämmelser i av mig nu antydd riktning, behövde dess rörelsefrihet i förevarande hänseende ej bliva minskad, då detta förslag komme att anses som ett förskott på en kommande, mera omfattande lagstiftning.

Under åberopande av vad jag ovan anfört om det berättigade i att pensionärers intressen bliva i än högre grad tillgodosedda än nu är fallet samt det synnerligen angelägna uti att åtgärder i detta syfte vidtagas med det snaraste, får jag hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om och förslag till sådana bestämmelser, att effektivare skydd beredes enskilda företags pensions- och därmed likställda fonder och institutioner mot att tagas i anspråk för andra ändamål än dem, för vilka de ursprungligen tillkommit.

Stockholm den 12 januari 1935.

Ernst Åqvist.